

**Planprogram**  
**Kommunedelplan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og**  
**bygging av anlegg 2021-2024**  
**Nordreisa kommune - Ráissa suohkan - Raisin komuuni**

**Høringsutkast november 2020**



Postadresse:

Postboks 174

9156 Storslett

E-post:

postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:

Sentrum 17

[www.nordreisa.kommune.no](http://www.nordreisa.kommune.no)

Telefon: 77 58 80 00

Bankkonto: 4740 05 03954

Organisasjonsnr: 943 350 833

1. Innledning og bakgrunn for planen.....	3
1.1. Målgrupper/formål .....	3
1.2. Innhold og planavgrensning .....	3
1.3. Definisjoner .....	4
2. Rammer og føringer.....	5
2.1. Nasjonale føringer.....	5
2.2. Regionale føringer.....	5
2.3. Kommunale føringer.....	6
3. Fokusområder i ny plan.....	7
3.1. Idrett .....	7
3.2. Friluftsliv.....	8
3.3. Fysisk aktivitet.....	8
3.4. Utredningsbehov .....	8
4. Planprosess .....	9
4.1. Organisering.....	9
4.2. Medvirkning.....	9
4.3. Framdriftsplan .....	9

# 1. Innledning og bakgrunn for planen

---

«Kommunedelplan anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet med handlingsprogram for bygging av anlegg og kulturbygg 2021 - 2024» er en revidering av gjeldende kommunedelplan som ble vedtatt av Nordreisa kommunestyre den 20.12.2016. Denne skal revideres i henhold til «Kommunal planstrategi 2020-2023», vedtatt av kommunestyret 29.10.2020. Det er også et krav fra Kulturdepartementet at anlegg for idrett og fysisk aktivitet som det skal søkes om spillemidler til, inngår i en kommunal plan som er underlagt politisk styring i kommunen.

Oppvekst- og kulturutvalget vedtok i mars 2020 oppstart av planarbeid for en ny kommunedelplan, og kunngjorde en frist for å komme med innspill. Det ble sendt ut oppfordring til å komme med innspill til planen til 64 parter. I oppstartvedtaket var det ikke innarbeidet et planprogram med beskrivelse av planprosessen i henhold til plan- og bygningsloven, noe som ble påpekt i innspill fra Troms og Finnmark fylkeskommune.

*«Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.»*

## 1.1. Målgrupper/formål

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skal være grunnlaget for Nordreisa kommunes langsiktige planlegging på områdene. Planen skal være et overordnet politisk styringsdokument, og danne grunnlag for det administrative arbeidet på området. Planen har også til hensikt å utdype mål og strategier på områder som er vedtatt i *Kommuneplanens samfunnsdel*. Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skal bidra til at Nordreisa er et godt sted å bo, sikrer jobbene for fremtiden og hvordan man skal gi innbyggerne opplevelser for livet, skal være overordnet i prosessen med å finne planens mål og tiltak.

Formålet med det videre planarbeidet vil være å tilrettelegge for at alle innbyggerne i Nordreisa kommune skal ha best mulig forutsetning for å drive med idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet igjennom helhetlig anleggs- og aktivitetspolitikk for følgende områder:

- Idrett
- Friluftsliv
- Organisert aktivitet
- Egenorganisert aktivitet
- Hverdagsaktivitet

## 1.2. Innhold og planavgrensning

Kommunedelplanen skal være en tematisk plan innenfor samfunnsplanlegging, og avgrenses til å omhandle idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og kulturbygg.

Planen vil legge føringer for fremtidig planlegging, uten at den er juridisk bindende når det gjelder disponering av arealer. Eventuelle arealvurderinger som gjøres i planen må derfor tas inn i Nordreisa kommunes arealplan, alternativt reguleringsplaner for å få rettsvirkning.

Planforslaget skal blant annet inneholde følgende etter anbefalinger gitt fra kulturdepartementet:

- Målsetning for Nordreisa kommunes satsing på idrett og fysisk aktivitet.
- Målsetning for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og fysisk aktivitet.
- Resultatvurdering av gjeldende plan med statusoversikt.

- En vurdering av langsiktige og kortsiktige behov for anlegg og aktivitet i Nordreisa kommune.
- En redegjørelse for sammenhengen med andre relevante og førende planer i Nordreisa kommune.
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts- og friluftsanlegg samt kulturbygg.
- En oversikt over forventede kostnader knyttet til drift og vedlikehold av de planlagte anleggene.
- En uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg for idrett, fysisk aktivitet og kulturbygg i Nordreisa kommune.
- Lokalisering av eksisterende og planlagte anlegg, områder for friluftsliv og arealbehov for planlagte anlegg og friluftsområder i relevante kart.

### 1.3. Definisjoner

I kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skiller vi mellom ulike varianter av fysisk aktivitet, da fysisk aktivitet utøves i mange sammenhenger og på mange ulike arenaer. Definisjonen nedenfor er hovedsakelig hentet fra kulturdepartementets veileder «Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet» og «Statlig idrettspolitik inn i en ny tid»:

**Idrett:** Med idrett forstås aktivitet i form av trening, eller konkurranse i den organiserte idretten.

**Friluftsliv:** Klima- og miljøverndepartementet definerer friluftsliv som opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser.

**Fysisk aktivitet:** Med fysisk aktivitet forstås enhver aktivitet der man bruker musklene/kroppen som gir økt energiforbruk.

- Hverdagsaktivitet: En aktivitet der ikke aktiviteten i seg selv, eller resultatet av aktiviteten er målet. Hvordan vi forflytter oss fra A til B eller hagearbeid er eksempler på hverdagsaktivitet.
- Organisert aktivitet: En aktivitet som drives og ledes av noen, for eksempel på et treningssenter med faste gruppetimer ledet av instruktør, eller fjellturer ledet av turledere fra en friluftslivsorganisasjon. I dette ligger gjerne en grad av tilrettelegging, planlegging og gruppetilhørighet.
- Egenorganisert aktivitet: At individene selv står for planlegging og gjennomføring av aktivitetene. Kan foregå på mange arenaer, f.eks. i et idrettslag, på et treningssenter, i nærmiljøet eller ute i naturen.

**Folkehelse:** Folkehelseloven definerer folkehelse som en betegnelse på befolkningens helsetilstand, og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen. Folkehelse er både psykisk og fysisk helse, og idrett og fysisk aktivitet kan ha positiv innvirkning på dette.

**Nærmiljøanlegg:** Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg. Anleggene eller områdene skal være fritt allment tilgjengelige for egenorganisert fysisk aktivitet, primært for barn og ungdom, men også for lokalbefolkningen forøvrig. Nærmiljøanlegg skal ikke utformes for å dekke behovet for anlegg til den organiserte idretten.

**Ordinære anlegg:** Ordinære anlegg er de tilskuddsberettigede anlegg som fremgår av Kulturdepartementets publikasjon V-0732 «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet». De ordinære tilskuddsberettigede anleggstypene er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten. De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.

**Interkommunale idrettsanlegg:** Interkommunale idrettsanlegg er større kostnadskrevende anlegg der to eller flere kommuner inngår en skriftlig avtale om eierskap, investering og drift. Det er kulturdepartementet som kan gi et anlegg en interkommunal status.

**Nasjonalanlegg:** Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Ordningen er meget begrenset, og det er Kulturdepartementet som etter uttalelse fra Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) gir et anlegg denne statusen.

## 2. Rammer og føringer

Det foreligger flere føringer for kommunens planarbeid innenfor idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet som man må ta hensyn til videre i planprosessen. I planprosessen må kommunen blant annet ta hensyn til lover og forskrifter, stortingsmeldinger og andre planer. Under er noen av de viktigste føringene som man må forholde seg til videre i planprosessen:

### 2.1. Nasjonale føringer

**Meld.St. 26 (2011-2012) «Den norske idrettsmodellen»** Kulturdepartementet har ansvaret for idrettspolitikken på statlig nivå, og «Den norske idrettsmodellen» har følgende visjon: *Idrett og fysisk aktivitet for alle*. Statens viktigste strategi for å få dette til er en økt satsing på idretts- og aktivitetsanlegg. Den viktigste målgruppen i statlig idrettspolitikken er barn og unge, men personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive er også prioriterte målgrupper.

**Meld. St. 18 (2015-2016) «Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet»** er Klima- og miljødepartementet sitt bidrag til å få enda flere til å drive med friluftsliv, og få oppleve friluftsliv som en kilde til bedre helse og høyere livskvalitet. Meldingen omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftsliv, og innenfor forvaltning av områder for friluftsliv. Regjeringen vil prioritere friluftsliv i nærmiljøet, slik at alle kan delta. Barn og unge er prioriterte målgrupper.

#### **Friluftsloven (LOV 1957-06-28 nr. 16)**

Friluftsloven regulerer allemannsretten. Formålet er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes. Friluftsloven definerer innmark og utmark og regulerer forholdet mellom grunneier og allmenheten, inkludert ferdsel på innmark og i utmark. Friluftsloven har i tillegg bestemmelser om friluftsområder.

Andre relevante nasjonale føringer:

- **Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (2014)**
- **Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2020** (rulleres årlig)
- **Meld.St.19 (2014-2015)- «Mestring og muligheter»** - Helse- og omsorgsdepartementet
- **Meld. St. 10 (2018-2019) «Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfoldig»** - Kulturdepartementet

### 2.2. Regionale føringer

#### **Friluftsliv**

Troms fylkeskommunes Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027 skal legges til grunn for regional, kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket jf pbl § 8-2.

Planens målsettinger for friluftsliv, friluftslivsområder, fysisk tilrettelegging og friluftaktiviteter og -opplevelser:

- Alle i Troms skal ha mulighet og kunnskap til å drive friluftsliv som positiv aktivitet for helse og trivsel.

- Attraktive og varierte områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at de blir ivaretatt for framtidige friluftslivsaktiviteter i Troms.
- I Troms skal det være varierte og tilrettelagte friluftslivsområder for ferdsel og opphold nær der folk bor.
- Innbyggerne i Troms skal ha mulighet til å utøve friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers.
- I Troms skal unik natur og spennende kulturminner motivere både innbyggere og tilreisende til friluftsliv.

### 2.3. Kommunale føringer

Kommunens idretts- og friluftspolitikk er forankret i kommuneplanens samfunnsdel (2012-2025) med hoved- og delmål for ulike tema.

*Nordreisa kommune skal være pådriver og jobbe aktivt med forebyggende og helsefremmende aktiviteter for hele befolkningen.*

Delmål:

- Nordreisa kommunes tjenestetilbud og helsetjenester skal dreies mot mer forebyggende og helsefremmende fremfor behandlende.
- Nordreisa kommune skal ha god kunnskap om befolkningens helse og de utfordringer som finnes gjennom helseprofiler.
- Nordreisa kommunes befolkning skal ha tilbud om veiledning i forhold til kosthold/ernæring, fysisk aktivitet, rus og psykisk helse.
- Nordreisa kommune skal ha fokus på forebyggende barnevern rettet mot barnehager og skoler.
- Nordreisa kommune skal styrke skole-helsetjenesten og lavterskeltilbudet til barn og unge for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for turløyper og turalternativer i hele kommunen. En del av disse skal være universelt utformet. (Jfr Norsk Standard NS 11005:2011 Universell utforming av opparbeidete uteområder, krav og anbefalinger.)
- Nordreisa kommune skal ha kultur-aktiviteter som favner bredt og sikrer inkludering.
- Nordreisa kommune skal ha gode lekeområder for barn og unge i alle boligområder og en sammenhengende og funksjonell grønnstruktur og løypenett som binder friluftsområder og byggeområder sammen.
- I Nordreisa kommune skal alle ha tilgang til idrettslig aktivitet eller annen organisert fysisk trening og finne tilrettelagte tilbud som passer til deres nivå og forutsetninger.
- Nordreisa kommune skal ha en sikker og trygg skolevei for barn og unge.
- I Nordreisa kommune skal alle nye bygg og ny infrastruktur være universelt utformet.
- Nordreisa kommune skal i løpet av planperioden lage retningslinjer for universell utforming.

#### Frivillighet

*Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen, og kommunen ønsker å støtte opp om dette.*

Delmål:

- Nordreisa kommune skal være en aktiv samarbeidspartner for å støtte den unike ressursen som frivillige lag og foreninger representerer gjennom idealisme, engasjement, dugnadsånd og forutsigbart samarbeid.
- Nordreisa kommune skal bidra med kompetanse og legge til rette for både anleggsutvikling og planlegging.

- Nordreisa kommune skal støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.
- I Nordreisa kommune skal alle ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.

### Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder - vedtatt våren 2020

Nordreisa kommune har utført kartlegging og verdsetting av kommunens friluftslivsområder. Da kommunestyret vedtok sin godkjenning av forslaget til *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Nordreisa kommune* ble det også vedtatt at bruk av kartleggingen som informasjonsgrunnlag skal innarbeides i kommunens interne saksbehandlingsrutiner. For saker som berører områder med verdi for friluftslivet skal det redegjøres for hvordan interessene vil bli berørt, og hvordan dette er vurdert og prioritert ved valg av løsninger.

Kartleggingen skal holdes løpende oppdatert og skal revideres i forbindelse med revisjon av kommuneplanens arealdel og skal inkluderes i vurderinger ved utforming av plan.

## 3. Fokusområder i ny plan

«Idrettsglede for alle» er visjonen til idrettens øverste organ, Norges idrettsforbund og olympiske og Paralympiske komité (NIF). Dette innebærer at alle skal få utøve idrett ut i fra sine egne ønsker og behov.

Staten sin overordnede målsetning er «idrett og fysisk aktivitet for alle». For å nå dette målet skal staten igjennom sitt virkemiddelapparat legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive med egenorganisert fysisk aktivitet. For å kunne legge til rette for et omfattende og inkluderende aktivitetstilbud legges det særlig vekt på å utvikle attraktive tilbud til barn og ungdom. I tillegg har staten en hovedmålsetning om at den frivillige og medlemsbaserte idretten skal sikres gode rammevilkår. Det viktigste virkemiddelet i norsk idrettspolitik for å få dette til, er satsing på anlegg.

Statens hovedmålsetning for friluftsliv er at befolkningen utøver friluftsliv jevnlig. For å nå denne målsetningen mener staten at ivaretagelse og tilrettelegging av arealer, samt opplæring og stimulering til friluftsliv er avgjørende. Satsing på arealene i nærmiljøet blir fremhevet som viktig, og i særlig grad for å få den gruppen i befolkningen som er lite fysisk aktive mer aktive. Staten ønsker at natur og friluftsliv brukes enda mer i helsefremmede og forebyggende arbeid, så satsingen på friluftsliv er også sentralt i regjeringens folkehelsearbeid.

For å kunne skape best mulige forutsetninger for at Nordreisas innbyggere kan være fysisk aktive, enten igjennom organisert idrett eller annen fysisk aktivitet, herunder friluftsliv, er det viktig at Nordreisa kommune sikrer innbyggerne gode rammevilkår. Gode rammevilkår innebærer blant annet god tilgjengelighet til idrettsanlegg og andre arenaer tilrettelagt for fysisk aktivitet. God tilgjengelighet kan for eksempel gjelde åpningstidene i idrettsbygg, grøntområder i sentrum, nærmiljøanlegg i barn og unges oppvekstmiljø, gang- og sykkelvei mellom hjem og skole/jobb, og «grønne korridorer» fra der folk bor til områder for friluftsliv.

Fokusområder i det videre planarbeidet er fordelt på idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Der det overordnede målet er å legge til rette for at alle innbyggerne i Nordreisa skal være fysisk aktive, enda oftere.

### 3.1. Idrett

- **Idrettsanlegg**

- Behovsrettet anleggs- og arealpolitikk
- Tilgjengelige idrettsanlegg

- **Aktivitet**

- Rammesvilkår for idrettslag
- Barne- og ungdomsidretten
- Idrettsarrangementer

### 3.2. Friluftsliv

- **Anlegg**

- Sikre attraktive arealer for fysisk aktivitet og friluftsliv
- Grøntområder
- Utfartsområder

- **Aktivitet**

- Samarbeid mellom aktører innenfor friluftsliv
- Næring og friluftsliv

### 3.3. Fysisk aktivitet

- **Anlegg**

- Skolen som nærmiljøarena
- Gang- og sykkelveier
- Mindre nærmiljøkeplasser
- Sikre attraktive arealer for fysisk aktivitet

- **Aktivitet**

- Rammesvilkår for frivilligheten (tilskuddsordninger og driftstilskudd)
- Skolen som nærmiljøsentre

### 3.4. Utredningsbehov

**Kartlegging av aktivitet:** Det er behov for å kartlegge aktiviteten i Nordreisa. For å kartlegge den egenorganiserte aktiviteten bør man gjennomføre en kvantitativ undersøkelse evt. se på nasjonale og regionale tall, mens den organiserte aktiviteten kan kartlegges med medlemstall fra frivillige organisasjoner og treningsentre. Tall på idrettsdeltagelse kan hentes fra idrettsregistreringen til Norges idrettsforbund.

**Anleggs- og arealbehov:** For å kunne vurdere hvilke anleggsbehov vi har for fremtiden, er det behov for å kartlegge hvilke anlegg og arealer for fysisk aktivitet vi allerede har. Hvilke idretter og aktivitetsformer har god eller dårlig anleggsdekning i dag, og er tilgjengeligheten til de forskjellige anleggene lik for alle innbyggerne i kommunen? Kartlegging gjøres internt på tvers av virksomheter. Norsk idrettsindeks er et alternativ for å kunne se hvilke idretter som har god og mindre god anleggsdekning.

**Tilrettelegging:** Kommunen m/samarbeidspartnere har en viss mengde tilrettelagt infrastruktur tilknyttet friluftslivet, men mye mangler. Hvor godt er tilbudet for personer med bevegelseshemmelse? Finnes det turmuligheter for personer i rullestol? Hvor godt er idrettstilbudet for personer med tilretteleggingsbehov?

**Kartlegging av økonomiske barrierer:** Hvor mye koster det å delta på de ulike idrettene i Nordreisa, og hvorfor koster det mer å delta på noen idretter enn andre? Utredningen kan gjøres ved å sende ut spørreskjema til frivillige organisasjoner. Skjema lages internt i samarbeid med eksterne interessenter innenfor idretts- og friluftslivsfeltet.



**Folkehelse:** Parallelt med en stadig mer stillesittende hverdag og en befolkning som stadig blir eldre er det et behov for økt kunnskap om folkehelsen i kommunen. Kommunen har en viss idé av friluftslivsaktiviteten i kommunen gjennom Ut i NORD, men hva er grunnen til at det primært er kvinner i 50 - 60-årsalderen som er representert? Hvordan aktivisere menn i samme aldersgruppen? Hvordan er helsen til kommunens barn/ungdom/unge voksne/middelaldrede og eldre? Hvordan er den psykiske helsen? Tilfredsstill kommunen befolkningens behov for ivaretagelse av psykisk helse? Hvordan er befolkningens ernæringsvaner? Er det aktuelt å opprette egen *folkehelsekoordinator*?

## 4. Planprosess

---

### 4.1. Organisering

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet må forankres i hele organisasjonen, både politisk og administrativt. Det er av den grunn ønskelig å ha referansepersoner fra aktuelle virksomheter samlet i en arbeidsgruppe. Arbeidet med rullering av planen vil bli ledet av virksomhet kultur, med representanter fra oppvekst og drift.

### 4.2. Medvirkning

Krav om medvirkning er forankret i plan - og bygningsloven. Det legges opp til medvirkning tidlig i planprosessen, både i arbeidet med selve planen og i arbeidet fram mot et ferdig vedtatt planprogram. Både planforslaget og planprogrammet vil bli lagt ut til offentlig ettersyn for allmenheten. Det legges opp til en åpen medvirkningsprosess der alle interessenter og berørte parter skal ha flere muligheter til å komme med innspill underveis i det videre planarbeidet.

**Interesserte parter:**

- Nordreisa idrettsråd
- Friluftsansjoner
- Grendelag
- Troms og Finnmark fylkeskommune
- Nabokommuner
- Grunneiere
- Ungdområdet
- Rådet for funksjonshemmede
- Eldrerådet

**Arenaer for medvirkning:**

- Sosiale medier
- Møter (interesserte parter)
- Bygdemøter/landsbymøte/grendemøter. Både møter der kommunen inviterer og grendemøter der kommunen inviteres inn
- Med mere

### 4.3. Framdriftsplan

	2020		2021		
	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
<b>Planprogram</b>					
Utarbeide planprogram					
Varsel oppstart, vedtak, offentlig ettersyn					
Medvirkning					
Behandling av innspill					
Politisk vedtak planprogram					
Kunngjøring av planprogram					
<b>Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet</b>					
Kartlegging, innhenting kunnskap					
Medvirkning					
Bearbeiding innspill					
Vedtak om offentlig ettersyn					
Høringsseminar					
Behandling av uttalelser					
Politisk vedtak kommunedelplan					